

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 27 december 2023

Saken

Omställningsstudiestöd; utbetalning

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden upphäver det överklagade beslutet och beslutar att det finns särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestödet till NN för veckorna 43 år 2023 – 24 år 2024.

Överklagandenämnden beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om omställningsstudiestöd under tiden den 7 augusti 2023 – den 14 juni 2024 för studier på en yrkeshögskola.

CSN beviljade, den 22 november 2023, omställningsstudiestöd för 34 veckor, perioden den 14 augusti 2023 – den 24 juni 2024, vecka 43 år 2023 – 24 år 2024. Av skälen till beslutet framgår följande. NNs rätt till omställningsstudiestöd upphör normalt om han inte har lämnat studieförsäkran senast en månad in på studieperioden. Om studieförsäkran kommer in för sent och det finns särskilda skäl till detta kan CSN ändå betala ut omställningsstudiestödet. Ett sådant särskilt skäl kan vara att CSN fattat ett beslut omställningsstudiestöd så sent att studieperioden redan är slut. Studieförsäkran bör då ha kommit in till CSN inom en månad efter beslutsdatum för att han ska kunna få pengarna. I samband med beslutet bifogade CSN blankett, för att lämna studieförsäkran samt informationsbladet "Viktigt att veta om ditt omställningsstudiestöd".

NN inkom, den 9 december 2023, per e-post med ett studieintyg och uppgav att han bifogar sitt studieintyg som efterfrågats.

CSN skickade, den 13 december 2023, ett svar till NN och informerade om följande. Det CSN behöver ha in är NNs studieförsäkran som finns i hans beslut. Det går bra

att skriva under den, ta bild och skicka in via mejl. CSN bifogar studieförsäkran via separat mejl i fall han inte har kvar den.

CSN beslutade sedan, den 27 december 2023, att upphäva beslutet om omställningsstudiestöd gällande perioden den 14 augusti 2023 – den 14 juni 2024. Grunden för beslutet var att NN inte lämnat in någon studieförsäkran.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Han har fått bristfällig information gällande inlämnande av studieförsäkran. Han har misstagit studieintyg för studieförsäkran varav ett studieintyg delgavs CSN. Detta misstag informerades inte utan tiden för studieförsäkran gick ut, varav ett beslut om en upphävande delgavs. Om misstaget hade meddelats i tid, hade han lämnat in studieförsäkran till CSN inom godkänd tidsram. – NN bifogade en påskriften studieförsäkran daterat den 9 januari 2024, för perioden den 14 augusti 2023 – den 14 juni 2024.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet. CSN bifogade även ett yttrande och anförde i huvudsak följande. Centrala studiestödsnämnden får betala ut omställningsstudiestöd endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för. Omställningsstudiestödet är förverkat om den studerande inte inom en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser har styrkt att han eller hon bedriver studier. Styrks detta senare får stödet ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl. I beslutet om beviljat omställningsstudiestöd daterat 2023-11-22 bifogades blanketterna "Viktigt att veta om ditt omställningsstudiestöd" och "Studieförsäkran". På dessa blanketter framgår det tydligt att den studieförsäkran som finns bifogad i beslutet om omställningsstudiestöd ska användas för att lämna in studieförsäkran. Den 13 december 2023 skickade CSN ett e-postmeddelande till NN med information om att CSN behöver få in den studieförsäkran som finns bifogad i NNs beslut om omställningsstudiestöd. En ny studieförsäkran skickades i ett separat mejl till NN, i det fall att NN inte skulle ha sin studieförsäkran kvar. NN anför i sitt överklagande att CSN inte informerat om att rätt studieförsäkran ej lämnats in i tid. NN anför vidare att om misstaget hade meddelats i tid, skulle NN delgett studieförsäkran till CSN inom godkänd tidsram. Av utsänt e-postmeddelande från CSN, daterat 13 december 2023, framgår det tydligt att NN har fått information om att CSN behöver få in den studieförsäkran som finns bifogad i NNs beslut om omställningsstudiestöd. NN har därmed fått möjlighet att delge korrekt studieförsäkran till CSN inom godkänd tidsram. CSN anser att överklagandet bör avslås.

CSN inkom därefter, genom dess rättsavdelning, på begäran av nämnden, med ett yttrande och anförde i huvudsak följande. Omställningsstudiestöd får betalas ut först sedan det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för. Styrkandet ska enligt CSN:s föreskrifter och enligt förarbetsuttalanden bestå av två delar; den studerandes eget respektive läroanstaltens intygande om påbörjade studier på den utbildning som beslutet om omställningsstudiestöd avser. Studierna måste dessutom styrkas inom en månad från studiestarten, i annat fall är rätten till omställningsstudiestöd förverkad. Om det finns särskilda skäl kan ett senare styrkande accepteras. Enligt praxis accepteras t.ex. ett styrkande som kommer in en månad efter att CSN har fattat beslut i ärendet, i de fall beslutet har fattas först efter

studiestarten. CSN uppfattar att bestämmelserna i lag och föreskrifter innebär att den studerande inom en månad från studiestarten måste prestera både ett eget intygande och ett intygande från läroanstalten, som båda dessutom måste uppfylla de krav som anges. CSN anser samtidigt att det förhållandet att den studerande inom en månad från studiestarten på ett ofullständigt sätt har försökt styrka sina studier, under vissa förutsättningar bör kunna anses utgöra särskilda skäl att acceptera ett senare styrkande. Syftet med den aktuella lagbestämmelsen är att säkerställa att beviljat omställningsstudiestöd som den studerande inte har för avsikt att utnyttja snabbt ska kunna återföras till det begränsade anslaget för stödet, och därigenom komma andra sökande till del. CSN anser därför att det bör anses finnas särskilda skäl att acceptera ett sent styrkande om - ett ofullständigt styrkande har kommit in till CSN inom tidsfristen, och - detta styrkande kommer från den studerande själv, och om styrkandet - har en sådan utformning att det kan uppfattas som ett försök från honom eller henne att intyga studier i enlighet med beslutet om omställningsstudiestöd. I ett sådant fall ankommer det på CSN att hjälpa den studerande att korrigera bristerna i sitt styrkande, t.ex. genom att påtala vilka uppgifter som saknas. Normalt kommer CSN att uppfylla denna skyldighet genom att skicka ut den särskilda blanketten för studieförsäkran till den studerande, eftersom denna blankett är utformad på ett sätt som innebär att kraven uppfylls. Om den studerande därefter, först efter att en månad förflutit sedan studiestarten men inom den svarstid CSN har angivit som tidsfrist för att komplettera det ofullständiga styrkandet, kompletterar sitt styrkande på ett sätt som medför att kraven kan anses vara uppfyllda bör det enligt CSN:s uppfattning normalt finnas särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestödet. CSN uppfattar också att en sådan ordning ligger i linje med praxis från ÖKS inom studiemedelsområdet, om att ett sent intygande från läroanstalten i vissa fall kan utgöra särskilda skäl att acceptera ett sent styrkande av studier. Om de uppgifter som först skickas in inte tydligt kan identifieras ha den studerande som avsändare, om uppgifterna kommer in först efter att en månad har förflutit sedan studiestarten eller om den studerandes avsikt med att skicka in uppgifterna inte kan uppfattas som ett försök att styrka sina studier bör däremot saknas sådana särskilda skäl. Det bör t.ex. mot bakgrund av syftet med bestämmelsen inte vara tillräckligt att den studerandes läroanstalt inom tidsfristen har lämnat uppgifter till CSN om påbörjade studier, eftersom sådana uppgifter inte i sig kan anses visa att den studerande verkligen har för avsikt att utnyttja det beviljade stödet. Enligt praxis vid CSN anses det finnas särskilda skäl att acceptera ett sent styrkande av studier om CSN har fattat beslut om omställningsstudiestöd först efter studiestarten och studier i enlighet med beslut styrks inom en månad från beslutsdagen. NN har den 9 december skickat ett e-postmeddelande till CSN där han angav att han bifogade det efterfrågade studieintyget. Med meddelandet bifogades ett intyg från hans läroanstalt daterat den 20 februari 2023 som visade att han vid det tillfället hade påbörjat den aktuella utbildningen den 19 september 2022. Vid tidpunkten hade läroanstalten även via elektronisk överföring skickat in uppgifter om vilka studier NN var registrerad på under höstterminen 2023. CSN konstaterar att det styrkande NN skickat in inte har uppfyllt kraven. Däremot har kraven kunnat anses vara uppfyllda i och med de uppgifter som läroanstalten fört över elektroniskt till CSN. Fråga är därför om det finns särskilda skäl att godta att NN först i samband med sitt överklagande den 9 januari 2024 har inkommit med uppgifter som visar att kraven är uppfyllda. Det mejl som kom in till CSN den 9 december 2023 kommer från NN. CSN har i ärendet fattat beslut om omställningsstudiestöd först efter studiestarten och det

aktuella mejlet kom in inom en månad från den dag CSN fattade sitt beslut. Mejlet får vidare, utifrån hur det har utformats, uppfattas som försök från NN att intyga studier i enlighet med beslutet om omställningsstudiestöd, i syfte att få utbetalningar av beviljat omställningsstudiestöd. Det noteras dessutom att CSN inte har angivit någon sista svarsdag i myndighetens begäran om att NN ska komplettera det styrkande han lämnat in den 9 december 2023. NN har sedermera, genom den blankett för studieförsäkran som han har bifogat sitt överklagande, lämnat ett eget intygande i enlighet med 12 kap. 4 § CSNFS 2022:5. CSN anser därmed att det finns särskilda skäl att betala ut omställningsstudiestödet för aktuell period. CSN anser därför att överklagandet bör bifallas.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttranden, men han har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 35 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande. CSN får betala ut omställningsstudiestöd endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för. Omställningsstudiestödet är förverkat om den studerande inte inom en månad från starten av den tidsperiod som stödet avser har styrkt att han eller hon bedriver studier. Styrks detta senare får stödet ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl.

I 12 kap 3 § CSNFS 2022:5 anges att omställningsstudiestöd för en studiestödsperiod får börja betalas ut när studieförsäkran avseende studierna under denna period har kommit in till CSN.

I 12 kap 4 § CSNFS 2022:5 framgår att den studerande ska intyga att studierna har påbörjats och att han eller hon avser att studera vid den läroanstalt eller annan utbildningsanordnare, vid den utbildning, under den tid och i den studieomfattning som omställningsstudiestöd har beviljats för.

Nämndens bedömning

CSN beviljade, den 22 november 2023, NN omställningsstudiestöd för vecka 43 år 2023 – 24 år 2024. CSN beviljade i detta fall omställningsstudiestöd efter att perioden som omställningsstudiestöd avsåg redan hade påbörjats. Det fanns således vid beviljningstidpunkten ingen möjlighet att uppfylla kraven om intygande för utbetalning enligt 35 § lagen om omställningsstudiestöd, eftersom denna tid redan passerat.

Av förarbetena till den aktuella bestämmelsen i lagen om omställningsstudiestöd (prop. 2021/22:176 s. 235) framgår bland annat följande.

”I vissa fall kan det dock tänkas att ett beslut om omställningsstudiestöd fattas sent. I dessa fall kan det anses finnas särskilda skäl för att betala ut omställningsstudiestödet inom en månad efter att den studerande tagit del av beslutet.”

CSN har mot den bakgrunden berett den studerande möjlighet att inkomma med studieförsäkrans inom en månad från det att beslutet om omställningsstudiestöd fattades. Även om det saknas direkt författningsstöd för åtgärden att bevilja ytterligare en frist så framstår åtgärden i den aktuella situationen som motiverat inom tillämpningen av den aktuella bestämmelsen.

Överklagandenämnden konstaterar att CSN under ärendets handläggning har informerat NN om tidsfristen för att lämna studieförsäkrans, samt om konsekvensen av en utebliven studieförsäkrans. Studieförsäkrans borde i detta fall varit ingiven den 22 december 2023 för att det skulle föreligga särskilda skäl att ändå betala ut omställningsstudiestödet enligt förfarandet med en utökad tidsfrist för att komma in med studieförsäkrans vid en sen beviljning. Det är också i flera fall rimligt att kräva styrkande om studier från den enskilde men också uppgifter från skolan som styrker studierna.

NN har dock genom ett e-postmeddelande den 9 december 2023 försökt styrka att han bedriver de studier som han beviljades omställningsstudiestöd för. Det framgår även vidare av handlingarna i ärendet att läroanstalten via elektronisk överföring skickat in uppgifter om vilka studier NN var registrerad på under höstterminen 2023. NN har också, utan slutdatum, beretts möjlighet att komplettera det styrkande han lämnat in den 9 december 2023. NN har därefter, i samband med överklagandet den 27 december 2023, inkommit med korrekt blankett för studieförsäkrans.

Överklagandenämnden bedömer, i likhet med CSN, att studierna numera är styrkta och att det trots att den generella tiden om en månad för inlämnande som vid en sen beviljning passerats ändå, mot bakgrund av omständigheterna i detta fall, finns särskilda skäl för utbetalning av omställningsstudiestödet i fråga.

Robert Dalman

Anni Tuliv

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna, Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg.

Föredragande: Föredragande: Anni Tuliv

Kopia till CSN